

Rapportage aanvullend onderzoek naar verschillende beschermde soorten in het Skoatterwâld, Heerenveen

A&W-notitie: 21-120

opdrachtgever	Gemeente Heerenveen
projectcode	21-120
Auteur(s)	E. Schut
status	Concept
datum	25 augustus 2021
autorisatie	Afdelingshoofd: E. van der Heijden
kwaliteitscontrole	Tegenlezer O. Stoker
uitvoerder	Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv Suderwei 2, 9269 TZ Feanwâlden Matrix II k1.08/1.09, 1098 XH Amsterdam Tel. 0511 474764, info@altwym.nl, www.altwym.nl

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Methode aanvullend onderzoek	3
2.1	Groene glazenmaker	3
2.2	Gestreepte waterroofkever	3
2.3	Platte schijfhoren	3
2.4	Grote modderkruiper	3
2.5	Heikikker	3
2.6	Jaarrond beschermde nestplaatsen	4
3	Resultaten	5
3.1	Groene glazenmaker	5
3.2	Gestreepte waterroofkever	5
3.3	Platte schijfhoren	5
3.4	Grote modderkruiper	5
3.5	Heikikker	5
3.6	Jaarrond beschermde nestplaatsen	6
3.7	Overige waarnemingen	6
4	Effectbeoordeling	7
4.1	Platte schijfhoren, Groene glazenmaker, Gestreepte waterroofkever, Grote modderkruiper en Heikikker	7
4.2	Jaarrond beschermde nestplaatsen	7
4.3	Overige waarnemingen	7
5	Conclusies	8
5.1	Platte schijfhoren, Groene glazenmaker, Gestreepte waterroofkever, Grote modderkruiper, Heikikker en jaarrond beschermde nestplaatsen	8
5.2	Weidevogels	8
5.3	Das	8
6	Bronvermelding	9

Referentie

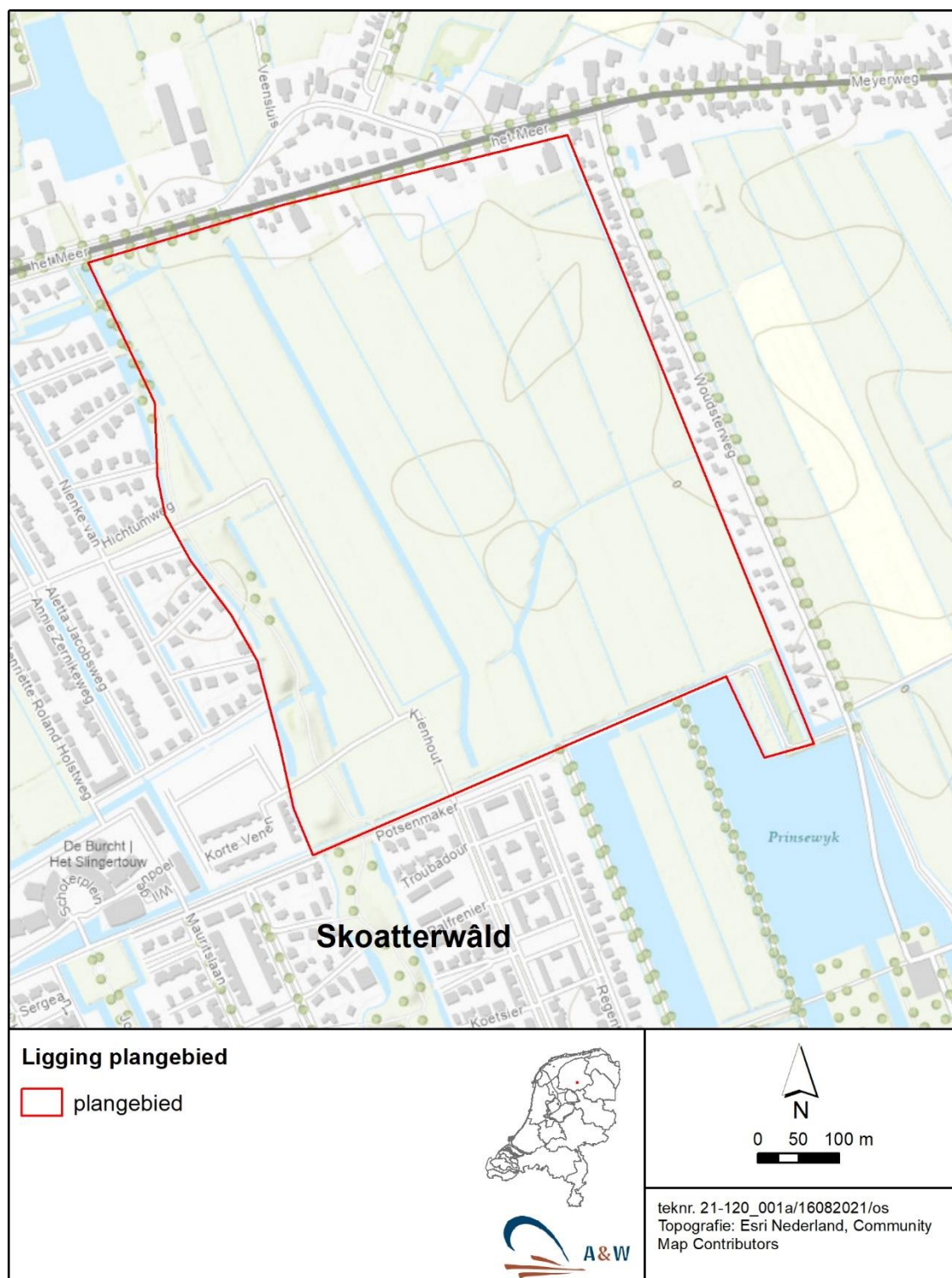
Schut, E. 2021 Rapportage aanvullend onderzoek naar verschillende beschermde soorten in het Skoatterwâld, Heerenveen. A&W-notitie 21-120. Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek, Feanwâlden

1 Inleiding

In verband met de geplande aanleg van woonwijk Skoatterwâld in Heerenveen heeft Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek in 2018 een ecologische beoordeling uitgevoerd (Schut & van der Heijden 2018). Omdat men nu bezig is met de uitwerking van het onderdeel De Singels, heeft de Gemeente Heerenveen aan A&W gevraagd om het benodigde aanvullend onderzoek uit te voeren. Het betreft aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van de Groene glazenmaker, de Gestreepte waterroofkever, de Platte schijfhoren, de Grote modderkruiper, de Heikikker en jaarrond beschermde nestplaatsen. In deze rapportage worden de resultaten van dit aanvullend onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 2 van dit rapport is de methodiek van de uitgevoerde onderzoeken opgenomen. Hoofdstuk 3 bevat de resultaten van de onderzoeken en in hoofdstuk 4 is de effectbeoordeling van de beoogde werkzaamheden op de aanwezige natuurwaarden gedaan. In hoofdstuk 5 zijn de conclusies van hoofdstuk 4 samengevat.

Altenburg & Wymenga presenteert in dit rapport de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het ecologisch onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

Figuur 1: ligging van het plangebied in de omgeving.

2 Methode aanvullend onderzoek

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Hieronder wordt per soortgroep beschreven op welke wijze het aanvullend onderzoek is uitgevoerd.

2.1 Groene glazenmaker

Aanvullend onderzoek naar de Groene glazenmaker is uitgevoerd door het waarnemen van adulte exemplaren in de piek van de vliegperiode van deze soort (eind juli-begin augustus). Het veldwerk is onder goede weersomstandigheden uitgevoerd (Swaay van, *et al.* 2018).

Groene glazenmaker zet haar eieren af op vegetaties van Krabbenscheer. Gedurende de veldbezoeken die in het voorjaar van 2021 uitgevoerd werden, is bepaald op welke locaties dergelijke vegetaties aanwezig zijn. Gedurende twee bezoeken in de vliegperiode is de aanwezigheid van Groene glazenmaker hier onderzocht. Daarnaast werden de vegetaties onderzocht op huidjes van uitgeslopen libellen. De data en de weersomstandigheden van de veldbezoeken is weergegeven in tabel 1.

2.2 Gestreepte waterroofkever

Onderzoek naar de aanwezigheid van de Gestreepte waterroofkever is uitgevoerd door de sloten te bemonsteren met behulp van een schepnet en gevonden waterkevers te determineren. De data en weersomstandigheden van de veldbezoeken is weergegeven in tabel 1.

2.3 Platte schijfhoren

Onderzoek naar de Platte schijfhoren is uitgevoerd in de zomerperiode, omdat dan de watervegetatie zich goed heeft kunnen ontwikkelen. In die periode zijn gedurende twee veldbezoeken op locaties waar de onderwatervegetatie goed ontwikkeld is, de slakken in de vegetatie op soort gebracht. De data en weersomstandigheden van de veldbezoeken is weergegeven in tabel 1.

2.4 Grote modderkruiper

Aanvullend onderzoek naar de Grote modderkruiper werd uitgevoerd volgens de eDNA methode (Kennisdocument Grote modderkruiper en Soorteninventarisatieprotocol Grote modderkruiper van het Netwerk Groene Bureaus). Deze methode is de meest betrouwbare voor het bepalen van aan- of afwezigheid van de Grote modderkruiper. De monsters voor het eDNA onderzoek naar Grote modderkruiper werden verzameld op 20 mei 2021. Er werden in totaal 8 watermonsters genomen, op locaties die in principe geschikt zijn als leefgebied voor de Grote modderkruiper. De monsters werden genomen volgens het protocol dat Sylphium Molecular Ecology daarvoor heeft opgesteld. Deze monsters zijn geanalyseerd door Sylphium Molecular Ecology.

2.5 Heikikker

Onderzoek naar Heikikker is uitgevoerd volgens het Soorteninventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus. Er is tijdens twee bezoeken gedurende de avond en onder goede

weersomstandigheden geluisterd naar roepende Heikikkers. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden in de paarperiode van Heikikker in het vroege voorjaar. Om de geschiktheid van de avond voor het waarnemen van roepende heikikkers te controleren, werd op dezelfde avonden een bezoek gebracht aan gebieden waarvan bekend is dat Heikikker voorkomt.

Daarnaast is in de maand juni gezocht naar larven van de Heikikker en Heikikkers die aan land kwamen. Daarbij is een tussenperiode aangehouden van tenminste 15 dagen, zodat is voldaan aan het Soorteninventarisatieprotocol. Tevens zijn de onderzoeksrondes uitgevoerd onder geschikte omstandigheden voor het waarnemen van larven en jonge Heikikkers.

2.6 Jaarrond beschermde nestplaatsen

De aan- of afwezigheid van nestplaatsen van vogels van de lijst met jaarrond beschermde nestplaatsen werd bepaald door tijdens het vroege voorjaar van 2021 te bekijken of er nestplaatsen aanwezig waren in bomen. Ook werd tijdens de onderzoeksrondes gelet op vliegbewegingen van vogels.

Tabel 1. Overzicht van de onderzoeksinspanning en de weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar Heikikker en Poelkikker.

Datum	Periode	Doel	Weersomstandigheden
24 maart 2021	Avond	Luisteren roepende Heikikkers	Temp $\pm 8^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 1, 5/8 bewolkt
30 maart 2021	Avond	Luisteren roepende Heikikkers	Temp $\pm 15^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 1, 3/8 bewolkt
20 mei 2021	Overdag	Vangen waterkevers en monstername Grote modderkruiper	Temp $\pm 14^{\circ}\text{C}$, windkracht 2, 2/8 bewolkt
1 juni 2021	Overdag	Vangen van juvenielen van Heikikker	Temp $\pm 19^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 1, 1/8 bewolkt
3 juni 2021	Overdag	Vangen waterkevers	Temp $\pm 23^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 3, onbewolkt
22 juni 2021	Overdag	Vangen van juvenielen van Heikikker	Temp $\pm 16^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 1, 6/8 bewolkt
5 augustus 2021	Overdag	Onderzoek Platte schijfhoren en Groene glazenmaker	Temp $\pm 20^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 1, 6/8 bewolkt
12 augustus 2021	Overdag	Onderzoek Platte schijfhoren en Groene glazenmaker	Temp $\pm 19^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 1, 6/8 bewolkt
18 augustus 2021	Overdag	Onderzoek Platte schijfhoren	Temp $\pm 17^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 3, 7/8 bewolkt

3 Resultaten

Hieronder zijn per soort(groep) de resultaten van het aanvullend onderzoek beschreven.

3.1 Groene glazenmaker

Tijdens het aanvullend onderzoek naar Groene glazenmaker is gebleken dat de krabbenscheervegetaties binnen het plangebied niet goed ontwikkeld zijn. De planten bevonden zich gedeeltelijk nog onder water. Op de locaties waar Krabbenscheer voorkomt, werden daarnaast geen vliegende groene glazenmakers waargenomen. Ook huidjes van uitgeslopen groene glazenmakers of andere libellensoorten werden op de planten niet waargenomen. Libellensoorten die wel vliegend aanwezig waren, zijn de Paardenbijter en de Steenrode heidelibel.

Op andere locaties in noord Nederland werden op de dagen waarop het onderzoek verricht werd wel Groene glazenmakers waargenomen (waarneming.nl). Om die reden kan worden geconcludeerd dat de onderzoeksrondes werden uitgevoerd op een geschikt moment en onder geschikte weersomstandigheden.

Er wordt geconcludeerd dat binnen het plangebied geen leefgebied van Groene glazenmaker aanwezig is. Door uitvoering van de plannen zal geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van Groene glazenmaker.

3.2 Gestreepte waterroofkever

Tijdens de twee onderzoeksrondes waarbij waterkevers gevangen zijn, is de Gestreepte waterroofkever niet aangetroffen. Wel werden Grote spinnende watertor, Tuimelaar (een soort waterroofkever), Bruine kikker, Kleine watersalamander, Snoek en Kleine modderkruiper gevangen.

3.3 Platte schijfhoren

De Platte schijfhoren werd niet aangetroffen in het plangebied. Wel werden de algemeen voorkomende soorten Posthoornslak, Gewone schijfhoren, Vlakke schijfhoren en Draaikolkschijfhoren aangetroffen.

3.4 Grote modderkruiper

In geen van de watermonsters is DNA aangetroffen van de Grote modderkruiper (Sylphium 2021).

3.5 Heikikker

Tijdens de twee onderzoeksrondes in het vroege voorjaar, werden geen roepende Heikikkers aangetroffen in het plangebied. Om te controleren of de weersomstandigheden en het tijdstip

geschikt waren voor roepende Heikikkers, is geluisterd op locaties in de omgeving waarvan bekend is dat Heikikker er voorkomt. Op deze locaties werd de koorroep van de Heikikker wel gehoord. Om die reden kan geconcludeerd worden dat de avonden waarop de onderzoeks rondes plaatsvonden, geschikt waren voor het waarnemen van roepende Heikikkers.

Tijdens de twee rondes waarbij kikkerlarven en juveniele kikkers op het land gevangen werden, zijn geen Heikikkers gevangen. Hierbij is tevens gecontroleerd of op andere locaties wel juveniele Heikikkers op land aanwezig waren. Omdat dit het geval was, is aangetoond dat het onderzoek plaatsvond onder de juiste weersomstandigheden en in de goede onderzoeksperiode.

Om bovenstaande redenen wordt geconcludeerd dat het plangebied geen deel uitmaakt van het leefgebied van de Heikikker.

3.6 Jaarrond beschermde nestplaatsen

Er werden binnen het plangebied geen nestplaatsen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

3.7 Overige waarnemingen

Weidevogels

Tijdens het aanvullend onderzoek werden in het plangebied verschillende weidevogelsoorten aangetroffen, namelijk Scholekster, Tureluur en Kievit. Vermoedelijk hebben deze soorten nestplaatsen binnen het plangebied. Er werden echter geen vliegvlugge jongen aangetroffen.

Das

Binnen het plangebied werden daarnaast prenten waargenomen van een Das. Er zijn geen dassenburchten aangetroffen in het gebied. In dit geval zal het gaan om een passerend dier, dat naar verwachting een burcht heeft in het Oranjewoud.

4 Effectbeoordeling

4.1 Platte schijfhoren, Groene glazenmaker, Gestreepte waterroofkever, Grote modderkruiper en Heikikker

Platte schijfhoren, Groene glazenmaker, Gestreepte waterroofkever, Grote modderkruiper en Heikikker werden binnen het plangebied niet aangetroffen. Door het uitvoeren van de plannen zal geen leefgebied van deze soorten verloren gaan. Om die reden zal de uitvoering van de plannen geen conflict met de Wet natuurbescherming veroorzaken ten aanzien van Platte schijfhoren, Groene glazenmaker, Gestreepte waterroofkever, Grote modderkruiper en Heikikker.

4.2 Jaarrond beschermde nestplaatsen

Binnen het plangebied werden geen nestplaatsen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Door uitvoering van de plannen zal geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van dergelijke nestplaatsen.

4.3 Overige waarnemingen

Weidevogels

Hoewel nestplaatsen van weidevogels buiten de Weidevogelkansgebieden geen speciale bescherming genieten (naast die van artikel 3.1 Wnb, waardoor broedgevallen en nesten beschermd worden), staan populaties van weidevogels sterk onder druk.

Het plangebied is sterk vermest en daardoor niet optimaal geschikt voor weidevogels. Er zal echter wel broedgebied van weidevogels verloren gaan. Vanwege het op grote schaal verloren gaan van geschikte gebieden voor weidevogels, adviseren wij om met de provincie in overleg te treden over eventuele compensatie voor weidevogels.

Das

De waargenomen prenten van Das zijn naar verwachting van een passerend dier, dat naar verwachting een burcht heeft in het Oranjewoud. Gezien de ligging van het plangebied is echter niet te verwachten dat door het verdwijnen gaan van deze looproute en van gebied dat mogelijk gebruikt wordt om te foerageren, de functionaliteit van verblijfplaatsen van dassen in het Oranjewoud wordt aangetast. Om die reden zal geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van Das.

5 Conclusies

5.1 Platte schijfhoren, Groene glazenmaker, Gestreepte waterroofkever, Grote modderkruiper, Heikikker en jaarrond beschermde nestplaatsen

Binnen het plangebied zijn Gestreepte waterroofkever, Grote modderkruiper, Heikikker en nestplaatsen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten niet aangetroffen. Er ontstaat geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze beschermde natuurwaarden.

5.2 Weidevogels

Het plangebied wordt gebruikt door weidevogelsoorten, maar vormt geen optimaal geschikt broedgebied voor deze soorten. In het kader van de zorgplicht adviseren wij echter om in overleg te treden met de Provincie Fryslân over eventuele compensatie voor weidevogels.

5.3 Das

Binnen het plangebied werden prenten aangetroffen van Das. Dit vormt een indicatie dat het plangebied sporadisch door de soort gebruikt wordt tijdens foerageertochten. Door uitvoering van de plannen zal de functionaliteit van in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van Das echter niet worden aangetast. Ten aanzien van Das ontstaat door uitvoering van de plannen geen conflict met de Wet natuurbescherming.

6 Bronvermelding

Schut, E & E. van der Heijden 2018. Ecologische beoordeling bestemmingsplan Skoatterwâld. A&W-rapport 2424, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Sylphium 2021. Analyserapport 26 mei 2021.

Van Swaay, C.A.M., Bos-Groenendijk, G.I., Deijk, J.R. van, Grunsven, R.H.A. van, Kok, J.M., Huskens, K. & Poot, M. (2018). Handleiding landelijke meetnetten vlinders, libellen en nachtvlinders. Rapport VS2018.011, De Vlinderstichting, Wageningen